93

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ५[illegible]३७(३५)

ग्रंथ नाम न[illegible]दर्पण.

विषय मराठी काव्य.

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

1

श्रीगणेशायनमः अथन्रहरीदर्पणप्रारंभ हरिनरहररूपेंक्रूरदैत्यावि
भक्ता परमसुखभशांतश्रीकरस्वात्मभक्ता स्वचरणशरणातें शिघ्रहीसो
म्यतोकी जननिभयमनिकांमानिजेव्याघ्रतोकी १ नरतनुमुखउत्कट
केसरी कटीतटिपिवळापटकेसरी परमसौम्यरमाहृदयांबुजी ब्रजअ
सेंवरदेस्वदयांबुजी २ विषमकारककोपहरीसमी करुनिवंदनत्यान्र
हरीसमी कथीनदीव्यचरित्रकथारति तरतियांतचिजेजनयारति ३ वच
नअल्पकथाअधिकादिसे धरितिसंतमुनिसनकादीसे बहुतसुचउनि
चिमणाअसें न्रहरिदर्पणयासि...असें ४ ग्रंथहान्रहरिदर्पणशोपणा
सुचवीबहुतअर्थसुजाणा वामनेत्रिभुवनीप्रगटावें यांतयेरितिचपुण्यउ
टावें ५ जयानिर्गुणतिस्वसंकल्पनांही करीस्वरतिजगत्कल्पनांही म्ह
णेंत्यास्वदीव्यावतारीरमावें जनिभुतळीव्योमहीआक्रमावें ६ विनाज्ञानजे
स्थितीमाजीतेंत्यामध्येंस्वैरभावे॥जगत्याचनानावतारीरमावें॥६॥स्वयेंकल्पितोजोजगत्कल्पकाही॥करीतोजनेंद्वारसंकल्पकांही॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

नसोडीअमुक्तस्थळींकर्मवारें॥नदेज्ञानतोसंचितोदुर्निवारें॥तयाज्यास्तवक्रोधसंस्कारभारी॥करुंदैत्यइछीअसेंकेंठभारी॥२१

भक्तवैकुंठवासी अमुक्तस्थळींचिंतिलेत्याजिवासी तयामाजिहीद्वारपाळद्वया
तें सर्वेजन्मघ्यावेंगमेअद्वयातें ७ नकळतांनिजभक्तहीसादर स्वभक्त
निद्विजदोघसहोदर धननिमित्यपरस्परव्यापिति द्विरदनक्रहीयेकनदीपि
ति ८ धरिगंडकीमाजिहस्तीसपाइ नपोडिचतोग्राहकोण्याउपाई गजभा
र्थितांनक्रमारुनिचक्रे हरीसोडविपाहतिरेवचक्रें ९ शिळागंडकिच्यातदा
रभ्यदेवें स्वमुर्तिचकेल्यातयावाइदेवें तयामाजिहीद्वारपाळद्वयातें करिकिं
नवेज्ञांणतिअद्वयातें १० जयविजयअसेंजेजावळेहोदितिचे असुरइतर
जालेपुत्रपोत्रादीतिचे प्रथमउपजलातोधाकुटाबंधुहोतो धरणिधरवरा
नेंमारीलादैत्यहोतो ११ बुडेक्ष्मातईउद्धरीजोक्षमेला तयाक्रोधरूपेहीर
ण्याक्षमेला दुजादुसराज्येष्टत्याअग्रजाला मनीक्रोधउत्पन्नअत्युग्रजाला
१२ हिरण्याक्षनामावधिक्रोडज्याला सखाबंधुत्यावाचजोत्यादुजाला रु

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

षीबोलतिदुसराजन्मरीति स्तुतिच्यापथेंजेष्टत्यालाकरीति १३ द्वारितिहीच
सनकादिकमानसाचा केलादुरोक्तिवचनीअपमानसाचा तेशापीतिअसु
रयोनीसत्यासजाया दोनिकरीहरिचकिर्तिजगीकराया १४ रेतबिंदुपहीलेस्थि
रहोतो जन्मतोतनुजमायुनहोतो अग्रजन्मउदरांतजयाला अग्रजत्वऋ
षीदेतितयाला १५ निहीरण्यकशपुप्रीयभावा कारणेंनिजतमोगुणभावा
दाखवीत्वरीतगोकुनिमांडी द्वेषविष्णुचरणाप्रतिमांडी १६ अजरअमरका
याआपलीतोकराया तपकरीबरमागेंधातयालोकराया नम्रतमजम्हणे
कीचेतनाचेतनांही मरणहरीअसकादिवसारातिनांही १७ त्यावरेंअम
रमांनवलोकी स्वामितेचिफलदेअवलोकी देवहृंदअवघाचपळाला भी
लपोनिहीअयाचपळाला १८ तेदेवहोप्रार्थितदेवदेवा कीआपलेतोप
ददेवदेवा जालिबृहबुद्धिअधीरवाणी तोबोलिलीतअशरीरवाणी १९

(3)

किहातपैंतोषुनिअन्नजाला त्याच्याबरेंस्सर्वअवध्यजाला तथापीमारीनचि
दुर्धराया गांजिलमासाजनईभक्तराया २० प्रल्हादत्याचासुतत्याकुमारा
घरेंजनईद्वेषमुकुंदमारा केव्हांअसेंहोयीलहेअसोसी दुःखेंबहुतोसु
रव्हेंदसोसी २१ ऐसीप्रतिज्ञाहृदयांतदेवा तोदैत्यत्याभागवतासदेवा पु
रोहीताच्यासदनिचठेवी तेसिकवितिअतिनिचठेवी २२ येकेदिनिघेसु
तदैत्यअंकी तोस्नेहत्याचागवेपानअंकी पुसेतयाभागवतोत्तमातें की
आवडेजेश्रीयसांगमाते २३ प्रल्हादबोलेसदनत्यजावें तपोवनालागिअ
गत्यजावें तेथेंभजावेंहरीच्यापदातें जेआपदातेंहरीदेपदाते २४ दैत्य
स्वराआवडीहेचिमातें कीसेवणेंश्रीपुरुषोत्तमातें त्यजुनिविष्णुसिभजेगृ
हातें तोआपुलाघातकरीस्वहातें २५ दुःखाणविजोधरिकासयाची चित्तांतया
लामगकासयाची नविसरावेंचिकदापित्याला प्रल्हादईत्यादीवदेपित्याला

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

3A

२६ परिस्रतांअसुरेस्वरहांसीला मगम्हणेंकवणेशिखुनासिला सिकवि
लेबरवेअथवाजसें वदतितेचिमुलेअतिराजसे २७ म्हणेंहागुरूनेंकरा
वाविचार स्वयेंलेकुरागउकेंकायचार हरिआमुच्यावाईटाचाप्रभुकेला
तयाचाकुळीहोउनिभेदकेला २८ जणिवहोउनियांभृंगपक्षी ग्रहा
माजितोयेउनिविह्नुपक्षी असेंज्ञानासितिलेकुरूहेनिधानें द्विजिराहिजेये
स्थळीसावधानें २९ गुरुतेंअसेवैयसाउनिधाउे तयावाटलीगोष्टिहेयेम
धाउे भिउनिमनितर्कीनानाकरीति तयापुसतिविप्रसामादीरिति ३० अ
रेहेप्रल्हादागुरूप्रसतिकोणगेनिसाकसा कसीहोतिप्राज्ञात्यजुनितिसतुसै
रवकसी स्वयेंतुसापोटामधिलअथवाबद्दिउकळी कळीहृत्पयाचीउग
वलीकुळीघेउनिकळी ३१ म्हणेंश्रीप्रल्हादस्वपरम्हणिजेभ्रांतिउकळी क
ळीईच्यामुळीअसुरअमरीआंणिसकळी कळीहृत्पयाचीउगवलीकसीमो

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

च्हि० ३ हरजनी जनिरोश्चास्तुटीमतिनधरिजेविष्णुभजनी ३२ सिळेचुंबीलोहोभ्र २७
मतितिसयेतोचिज्ञवळी वळीतैसीमासीमतिहिहरितेत्यासरसकळी
वळिपोथ्याचायातुम्हिंअसुररितिसिकविता वितात्यर्थेकाव्येअलवण
(५) हरिविणकविता ३३ स्वपरम्हणुनिज्याचीमोहितिस्वैरमाया स्ववशकरि
तिल्याजोषड्गुणत्वेरमाया नमिनमिभगवंताजोतुम्हांआकळेना स्वपरकु
मतिभेदेंतोचिआत्माकळेना ३४ लोवद्धिकोपेरवंवळेद्विजाची जाचीम्ह
णेंटाकिकथाअसाची बाबुळहेचंदनकाननासी नासीलभेदोनिनिरंज
नासी ३५ प्रल्हादबोलोनिअसेद्विजाला जालागुणाध्यानअधोक्षजाला पु
न्हानबोलेचिपुरोहीताते तातेंदीव्हाधाउनिजोहीताते ३६ प्रल्हादहाविष्णुकु
गारदंड दंडःप्रसंगेंअसुरासीदंड दैत्याव्वियाचंदनकाननासी नासीलभेदो
निनिरंजनासी ३७ भविष्यानुरूपेंवदेविप्रवाणी नसेतर्जनाभर्जनालागि

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

5B

वाणी असें दंउदु शब्दनानाकरीति पुन्हांसीकविततिया ह्योकरीति ३८ तेतोरि
तिदानववैभवाची वाचीमनिचीस्तुतवैभवाची बाहेरआंणित्यअधोक्षजाला
जालाभलाहेमगदेद्विजाला ३९ बापासीतोभेटदितिसुतातें तातेंनिजाका
वरीसुव्रतातें घेतांसुखाचीनदीसेचीवाणी वांणिदीसेमानसमंजुवाणी ४०
बासिकल्यासीगुरुपासुनिजोपसारा सारा असेंतुजरुचे वदत्याचसारा
गोष्टीवदेकुशळयावरीज्यापित्यासा त्याळागितिलमधुरानकदापित्याला
४१ श्रवणहरीकथेंचेकीर्तनीगातजावें स्मरणचरणसेवाअर्चुनियांभजावें
नमनकरुनिदास्यंसख्यआत्मार्पणातें करितितरतिवाटेसारहेआपणा
तें ४२ हिरण्यकशपुस्वयेंपरीसताअसीवैखरी म्हणेंगुरुसुतातुसीकप
टमित्रताहेखरी पुरोहीतम्हणेंनमिनमिमज अन्यहाभावदे अजिसहज
बुद्धिहेतवकुमारजेजेवदे ४३ गुरुमुखेंनजरीअरसीकवीसी कुमतिउग्र

"A Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

वक्तीतुजहेकसी सुतम्हणोंविषयासिसदापित्या असीनबुद्धिकदापिन्नरापित्या
४४ सारमांनितअसेंविषयातें विष्णुभक्तिगमतेविषयातें नस्वयेंहरीत
याविषवाटे बोधियातरिनयेचिसवाटे ४५ सर्वांत्रयत्नेंभजतिग्रहातें नसे
वितिभागवतामाहातें ग्रहहृतितेमतित्याजनाची नगोष्टीहीघेभवभंजना
ची ४६ जेदिसनेतिधनमानसंगें कोंरात्रिनिद्रासुरतप्रसंगें ग्रहहृतिते
मतित्याजनाची नगोष्टीहीघेभवभंजनाची ४७ चिंतामनियेकअसेंग्र
हाची ज्यालागमेकिंपुरुषार्थहाची ग्रहहृतितेमतित्याजनाची नगोष्टीही
घेभवभंजनाची ४८ चिंतामनियेकअसेंग्रहाची चिंतामनिप्राप्तनहीग्र
हेची ग्रहहृतितेमतित्याजनाची नगोष्टिहीघेभवभंजनाची ४९ करू
नि[illegible]भरितिग्रहाते. जेदोषआरोपितिनिस्पृहाते ग्रहहृतितेमतित्याजना
ची नगोष्टिहीघेभवभंजनाची ५० टाकिलेअजिजन्हीविषयातें वाटलेग्र

हतह्मीविषयातें प्रितिजोजनजनाभजनाची घेनतोमतिनयेभजनाची
५१ हरीतंतुआउत्रिभुवनपदचिपदरजी असेजोबोलेनानरगुरुवराच्या
पदरज्ञी जगीदावीब्रह्मस्फुतिनिकरत्याचाचकरज्ञी विदेहीदेहीच्याअमरज
गदानेदकरज्ञी ५२ हेतोगुरुकृपातें परमम्हणावें अंधासनीअंधतसेगणा
वें देप्रितिकृष्मिगुरूनोचिसाच [illegible]इत्यर्थअसेंअसाच ५३ पश्चुजसे
चावितिचाविल्यातें पुनःपुन्हासो[illegible]त्यानें कृष्णिनवेंबुद्धिकदापित्याला॥
प्रल्हादइत्यादीवदेपित्याला ५४ प्राचमिथ्यापरिदुष्टसंगे वाटेरवरासाविष
यप्रसंगे भावेकुसंगाप्रतिसाधकान नशाब्दत्याच्याधरिजेस्वकानें ५५
करिजोप्रल्हादप्रियभजनवार्ताचपरमा रमाकांताच्यात्याचरणिमनपावे
उपरमा रमायाहीह्यतिहरीचजगहोउनिपसरे सरेहेतभ्रांतिस्वपरअनु
संधानविसरे ५६ असावर्णितावर्णितांश्रीअजाला पित्याच्याचअंकिस

चटह
५

(6)

माधिस्तजाला अहोतोस्वमां उिवरुनिअभाग्यें दिलातोदुनिलभ्यजोश्र्वभा
ग्यें ५७ तावोनिशेबेअतिकोपतापें माराम्हणेंराक्षसहोप्रतापें कुपुत्रपो
टांतिलरोगवाटे छेदुनिलावायमलोकवाटे ५८ याचावधीजोचुलतासखा
रे हात्यासइजीतस्त्रियासरवारे हातेनरवेपर्वतघातपातें माराम्हणेंसत्व
रनिःस्वपाते ५९ जोविष्णुमासास्तपीतव्याहंता त्यातेंनजेकेविनयेअहंता
वैरीमाझाआपुलीयापीत्याचा जोणेंअसेंदासतयापीत्याचा ६० मीबाप
माझीनलगेचीमाया तोआवडेविष्णुकुळाधमाया हेपांचवेवर्षहीयाकु
मारा तोहाअसासत्वरयासिमारा ६१ उंचबळेंकोपमनीनसाचे साचे
चितेभारहिराक्षसाचे गदात्रिशुळीकरीतिक्षतातें ततिंसुतेंमारवितासु
तातें ६२ तेमारीतिबापम्हणेंचमारा मारानलागेतरित्याकुमारा नतोडि
तिखगरुतेनभाला भालागतेकींतमहोनभाला ६३ नेअग्निहिमाजीअ

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

होउनलाला नमयतोहीकरवेजलाला उरावरिआदळीपर्वतातें केलेउपा
यान्नरसर्वतातें ६५ शस्त्रेंक्षतेंनकरितीअजीतव्रतातें शंकामनांतधरिली
अजितीव्रतातें तोमारणादिकरवुनिअयातपाते यातेवधीनचिम्हणेखळ
घातपातें ६४ ईत्यादीकेलेजरिघाततनाना तोविष्णुनांमेंचिकरीतनाना
मुखीहरीतोचिमनिहरितो नविहरीदिगरभ्रमरीहरितो ६६ प्रल्हादईत्या
दिकभावदावी तोगोष्टित्याचिकितिहावदावी नम्हणुरावंचकदापित्याला
प्रल्हादईत्यादीवदेपित्याला ६७ चित्तार्पवांतबुडतांअसुराधमातें वादेम
नीमरणयाचनिमित्यमातें नोचिंतनकरितितनिजबोधराया कीबाळचे
ष्टितनयोग्यमनिधराया ६८ वदित्वसुकृतपाहुनियेकवी तरिसुबुद्धिअ
सासहीसीकवी परिवरेंजरिबुद्धिचितोअसें भ्रगुकुमारभयेवदतिअसें
६९ राजाम्हणेंमगतयाचपुरोहीतातें किंयासीन्यास्वसदनीसिकवाहीता

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

नृहं०
६

२७

तें ऐसेंकरात्वरीतकिंधरीलोकरीति नेउनितेद्विजगृहासितसेकरीति ७०
तेथेंमुलेज्ञीगुरुगेहवासी तियोजिलासर्वज्ञजगन्निवासी त्यादैत्यबाळागुरुहा
चिजाला जोदारवविस्वात्मसुखाब्जजाला ७१ मुलासिस्याविस्मयफारवाटे
कीलागलाहाचिकसासुवाटे तेथुस्पतितोनरित्याद्विजाला गवेनतुतेंगुरुको
णजाला ७२ प्रल्हादसांगेस्वपितातपातें जाउनिसोसिहीमहातपातें इंद्रा
सीमांगेविजइंसीराणि धरूनिनेतोदातिचंद्रराणि ७३ गर्भांतमीहेभयति
सवाटे तोभेटलानारदत्यासीवाटे म्हणसनिचीहरीसीत्रपाहे सहस्त्रने
त्रानीजगत्रपाहे ७४ म्हणेंइंद्रपोटस्पापुत्रवाटे तयासावणेंजन्मतांमृत्यु
वाटे प्रतापिदीस्सेअग्निकुंडिविधुमी वधुनितयासोडितोदेवधुमी ७५ ऋषी
बोलेबाळात्रिभुवनपतिचापरमाहा महायोगीइंद्राम्हणीकरीसीऐसानिय
महा महात्माह्यायाचीअचळसेवाचअवधी वधियातेंकोणत्रभुकवचज्या

हरि

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

7A

चेनिरवधी ७६ इंद्रेभिउनिनमिलीदितिजेंद्ररायी होसुप्रसन्नहरीभक्तिसी
तुसीराणी जातोसुरेंद्रतिसमसोडुनियांसुवाटे केलीप्रदक्षणगुरूहरिभक्ती
वाटे ७७ जननिद्यागितईमुनिस्रेखरें स्रुतिरहस्यनिरोपियलेखरें परि
मदर्थअनुग्रहतोकरी उमजल्यामजल्याहरिसोकरी ७८ उमजल्यामजल्या
हरीच्यामुखें गुरूचतोरूचतोहदइंसुखें सिकवणेकवणेंमजत्याविना नि
जपणिजपणिजउदाविना ७९ नासुनिमिथ्यामगमीभवासी होतोबहु
वत्छरगर्भवासी भिउनियांयाअसुरप्रसंगा याच्यावयादुर्जनविप्रसंगा
८० प्रपंचमिथ्यापरिदुष्टसंग वाटेरसाविषयप्रसंगे भावेकुसंगाप्र
तिसाधकानें नशब्दत्याचाधरिजेस्वकानें ८१ देत्याभकासीहीतशब्दवा
टे समस्तहीलागतित्यासवाटे हेसर्वहीआईकतांवितातें पाचारीलेक्रोध
वशेंसुतातें ८२ गीलीप्रदानिकरवूनिवाणी वाणीवदेहोअपवित्रवाणी

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

नृह. म्हणेखळादैत्यकुळाधमातें मारिनजोमीनभिसीचमाते ८३ मींकइहोतांम २०
७ जलोकसारे भितिभिसीयेकनतुकसारे याशासनातंघिसीदुर्गमातें को
व्याबळेंसत्वरसांगमातें ८४ प्रल्हादबोलेजगगांजितोंसी जीच्याबळेंआ
(8) त्मपणेजितोसी रक्षीअनाथामजहीहरीतो जाताअसाबापचिसंहरीतो
८५ मास्तेंतुसेंचिबळतोरतुकेचिनांही त्याचेचिजेबळअसेंसकळाजनां
ही तुंशत्रुमानिसीतयाअसुरस्वभावें तोटाकिदेखसीतयानिजआत्म
भावें ८६ जिंकिलेम्हणतिलोकहीसारं त्यासीनागवितितस्करसारे तेजसी
वचनहोतिमनीच स्वर्गमृत्युजितमानितनिच ८७ चोरसास्वहृदईचराह
ति नित्यनागवितिहेनपाहति शासनेदशारीशाचकरीति देखतोपरमकौ
तुकरीति ८८ शत्रुसाचहृदईचराहति आणिमानितिचराचरहोति सा
ध्यतापरमतेचकरीति देखतोपरमकौतूकरीति ८९ साशत्रुकामादिक

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

84

तुंनिकामीं नजिकसीचिंन्नधरूनिकामी कींश्चाघ्यताव्यर्थतुंवांवदावी प्रल्हा
दस्त्यादिकुभावदावी १० येगोष्टीनेफारचितन्नजाला घेखङ्गबोलेमगआ
त्मजाला किंतुमरोऽछिसीरेनिपातें स्वयेअसेंबोलसीसन्निपातें ११ योश
ब्दयाउत्तरहेचिवाटे कींतूजलाऊयमलोकवाटे जितोसितूंह्मक्षणकोणसो
सी मींसोसीतोआऽकतेअसोसी १२ त्रिभुवनेश्वरतोमजवेगळा तुजग
मेसकळांहुनिआगळों जरिअसेलअरेबरयेक्षणी वधिनत्याचपुढेतुजयेक्ष
णी १३ जरिसमर्थअसेलतुसाधणी तरीतुसिघ्रखीलचितोधनी परिंव
देंस्थळकोणतयाअसे म्हणुनिगर्जतशब्दकरीअसे १४ असेंकोगेतोरेतुज
बहुतजयाचेभ्भरवसे वसेसर्वांगाईस्थिरचरपदिततेंतुगवसे दिसेनाकांस्तं
भीमजदीसतसेंतोनरहरी हरिदुष्टाचातोकरीतमदजोयेकचीहरी १५ अ
सेंस्तंभीऐसाश्रवणिपडतांशब्दअसुरा सुरापानीमस्तस्वहितविषरंजोनिज

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

नानालंकारिकनकतैसाआनेज्ञोयकुफीटेदृष्टिचाकलंकजेकांतेकांदिसतो गातिस्मृतियीतिहास
चालिचेतन्यदेहासटाकुनियासदेहासमज्ञहिविश्वासतो

नृह० ८

सुराधिशब्दशेकरुनिदृढशब्दक्षयकरे करेहाणोमुष्टीकरुनिखळखांबासी २७
निकरे ९६ घनाक्षरी प्रल्हादासीदैत्यथोरम्हणेंमज्ञथोरथोरभितिबोल
तांसमोरभेंनवाटेतुजला ततम्हणकिसोरपांचावरुषाचेपोरम्हणसी
साजणचोरनागवितिमजला बोलबोलसीतिखटमरोपाहासीफकटम्ह
त्युआलासेनिकटनांहीतोसम[illegible]तुसाप्रत्यक्षकाळकेचाविधुंरक्ष
पाळदिसेआलाफटकाळयेताजांपा[illegible]जला १ अरेतुसाकोणेदेवम्हणोंस
र्वांसुदेवविस्वपटिस्वयंमेवतेतु[illegible]विवसतो दैत्यम्हणेथांबथांबगोष्टीगेलि
लांबलांबमज्ञसमोरहाखांबयेथेकेसावसतो म्हणेस्तंभदारुरूपदारूम
ध्येचित्स्वरूपथिज्ञचेतथापीतुपरसतोननासतो तरीदीसेनाकांमज्ञम्हणे
भजोनिसमज्ञप्रत्यक्षहीअधोक्षजदिसेनाज्ञोदीसतो २ स्तंभीदीसतसे . तो
ज्ञाणरोसेंबोलतांसुज्ञाण दैत्येंघेतलेउडाणसिंहासनावरुनि खवळला

(१)

Joint project of the Rajwade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

९८

सुंडादंडलेडेटाकितीउदंडपायुवायुसारुनी ४

उग्रखळदांतेदांतखातोबळ म्हणेंखांबातेनिखळ खड्ग मुष्टि धरूनि तेवि
समरंक गेर बहु भयंकर थोर ध्वनि उगे माहा घोर मोद्या बळें करूनी म्हणे
असुर विकळ कोण गर्जतो प्रबळ पाहे चहूकडे चंचळ लोचन पसरूनी ३ च
ध्वनि उगतां अखंड स्तंभ हृदय रखंड खड शब्द जाला वितंड ब्रह्मांड विदारूनी दि
गाजाचे चंड चंड भग्न होति त्याचे पिंड वरि भेदीत ब्रह्मांड उसिं धुसी मासां उडुनी
भ्याले दैत्य खंड खंड दानवेंद्र मुंड मुंड होति त्याचे पिंड पिंड रोमांच उभारूनि
ख रात्रिचरकळ भंड जाले खंड थंड थंड तंवकासीं ईनि घेहाक मारूनि ४ मुखा पुं पंडपद
सीहाचे उत्कट नर तनु जे विकट होय नृसिंह प्रगट विधिवर तेक्षणि बाहु ब
हु चंड काळदंड सेउं दंड ज्वाळ तोंडांत अखंड त्याल दंड रश्मित क्षणी नखेंव
ज्र सिति खट दाति शब्द खट खट जीभ चंचळ चोखट जाणो खड्ग दक्षणी कुंड
ळे मंडित गंड आंगी बाणले श्रीखंड हृदय विरखंड खंड दैत्याचे तये क्षणी ५
जोले ढु करणशोंड ५

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

नृह०
९ स्तबतोअवचीतांचीगङाटि अब्रजोउअवघेत्तिकङाटि अब्रजादीहृदयांतध २७
ङाटि काळमेघदत्रानादीगङाटि ९७ रवरीकरायानिजभक्कवाणि दावीस्व
कीव्यासिनदीनवाणि स्तंभीसभेअद्भुतमूर्तिदावी मनुझ्यनासिंव्हहीते
वदावी ९८ मनुजरूपनव्हेचनकेसरी कनकवर्णकटिपटकेसरी स
कळसृष्टीकरूनसकेसरी प्रगटहोयअसानरकेसरी ९९ पसरतसुरव
मोटेआंतदेष्ट्राकराळा पसमचपळजिव्हारवङ्गजैसानिराळा नयनयुगळि
ज्ञाणोतापलेहेमपाणी बहुभुजनरवशस्त्रेंदेखीलाचक्रपाणी १०० जनि
मनिदेखुनिदैत्यभारी कीसुतिनितोसजकेवभारी मारीलजोकिंवरधात
याचा केलाचुकावाबहुधातयाचा १ सिंव्हावरीत्यामगदैत्यहस्ती धांवेग
दाघेउनीथोरहस्ती पतंगअग्नीवरिजेवीजातो हाणेंगदाघोरअधोक्षजातो
२ विधिवराप्रतिपाळकजोहरी नदिवसाननिशीतन्हीसंहरी म्हणुनि
ची

उर्ध्वनिद्रामुखतोकरी मगवधिबुडतांरविलोकरी ३ अमरतोमरतोअतिदैा करी चपळतोपळतोधरितांकरी उखळत्यारवळघावळक्षणी विलपती लपतीसुरत्याक्षणी ४ आश्चर्येदेन्त हरिमानुनियांमहासे सक्रोधहास्व करिउत्कटअट्टहासें तोंसांकळेनयनभीतिमहानिघाली मोंरीवरिहरि अशासधरुनिघाली ५ नधरणीवरिमृत्युनत्यानभीं वरअसाम्हणवूनि चतोनभीं निजतनूवरित्याखळशीरवरी विरिधरूनिकरीवरतोरवरा ६ नगेहीनबाहेरीयात्यागिदारी बसेउंबरापोटत्याचेविदारी सजिवेंअजि वेंमरेनातयाची चिरोनिनखेतकरीगोष्टीसाची ७ चुळबुळीनसुटेक रीतांनरि असुरतोहरिकाढुनिआंतडी उदरफाडुनिघालीतसेगळा करीसु मंगळदेवअमंगळा ८ विचरूनिवारणगेंडजसाहरी असुरमारूनि शोभतसेहरी दितिजहागजकेशवकेसरी स्तरसाम्यकरुनसकेसरी

नृह०
२० ९ दितिजयुथपजोम्रतपावला असुरवारणयुथहीधांवला म्रतकतटक
ळुनिधरातळी वधितयाहरीलातबुकातळी १० पदतळेंकितियेकनखे
(11) करे वंधिलेदनुजेंद्रभयंकरे असुरनाथन्रपासनत्यावरी हरिवसेपरि
कोपनसावरी ११ स्तवितिदेवअजिकनकांबरा असुरमारीयलाम्हणति
बरा परीअनावरकोपरमापति सभय लोकचतुर्दशकांपति १२ निव
विकोपअसेसुरधातया विनवि[illegible]नीबहुधातया विधिम्हणेंदुरुनिच
नमोहरी कवणयेसमईमनमोहरी १३ विधिप्रार्थितोतेधवांश्रीरमेला
म्हणेंथोरजोदुष्टतोस्वेरमेला करा[illegible]मातें प्रभुक्रोधशांत त्रिलोकिक्षिति
हिंदाहाहिदिशांत १४ प्रार्थितांअमृतसागरजाते सावरुनिकनकांबर
जाते जायपाउंकितियेकरमातें लोगमेभयचराचरमातें १५ परततांक
नकांबरनावरे पदरहीहृदयावरिवावरे स्मरणभावनशिघ्रतिचावळें न

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

११४

यनचंचळजिवहिचावत्ले १६ मगःप्रह्लादातेंअवघिम्हणतिभक्तपरमा रमा
ब्रह्माकिंतेसुकृतविभ्रकोपाउपरमा रमाकांतायेनातुजविणकृपादैत्यदमना
मनाच्याविश्रामात्वरीतकरीगाकोपशमना १७ ज्याच्याभीतीदेवविरंचि
पद्मा प्रह्लादत्याचाधरिपादपद्मा जोवंदील्यावंदीलीसर्वभुतें करीतयादंड
वतप्रभ्रते १८ बाळकास्वचरणांबुरुहातें वंदीतांप्रभुजगद्गुरुहातें उ
चलुनिअवलोकुनिठेवि मस्तकीं अभयद हस्तकठेवि १९ करस्पर्शेंजालेप
रमसुखत्यादैत्यनंनया नयासंसारात्रस्मरणउरलेत्यासुविनया त्तयाने
त्रीदोन्हीश्रवतिननिघेशब्दसगळा गळादाटेप्रेमेंत्वरीतहरीजोमोहनिगळा
२० प्रह्लादत्याउपरिहोउनिसावधान प्रेमेंस्तवीत्रिभुवनेसदयानिधान ब्र
ह्मादीसात्वीकतयासकळासीदेव मितोम्हणेंअसुरराजसवासुदेवा २१
भक्तिकरुनितुजगायअधोक्षजाला जालासीतुंस्वपददायकत्यागजाला

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

नृह० मारोनिनक्रूगतिदेद्विरदानयाला यालागिमींस्तवितसेवरदानयाला २२ मुखा
११ तुनिनक्राचियाकुंजरासी जसेसोडविलेकृपापुंजरासी मलासोडविलेतसे
(12) वासुदेवा पित्याच्याकरापासुनिदेवदेवा २३ प्रल्हादइत्यादीकरीस्तुतितें अ
पिन्हसाह्यासीसरस्वतिते कृपानयाउपरीदेववदावी यानंतरेंतेचिगमेवदावी
२४ रोइगास्तुतिनेहरितुष्टजाला बोलेकृपेनेअसुरात्मजाला किंवर्णितांयाति
गमागमांतें संतोषलोमीवरमागमातें २५ ह्मणेंश्रीप्रल्हादप्रभुवचनहेंलो
भकरजी रजिमातेंघालीस्नपिमणुनिहाशब्दवरजा रजिपायायाच्यासु
खकवणनांहीमजहरी हरिदुःखेंसारीतवगुणकथाश्रीनरहरी २६ अंतरी
धरुनिपुर्णनिरिक्षा पाहतोसिनिजभृत्यपरिक्षा अन्यथास्वजनभावचि
नासी कोंवदेकरूणयावचनासी २७ स्वमीसजोवेचित्लकाम्यवाणी वा
णिज्यतेभक्तचिदीनवाणी वाणिचसेसेवकचेतनाचा निःकामतोपंथपुरात

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

12A

नाचा २८ जसिलोकिकाअंश भृत्याजनाची तसिक्षुद्र देवांसहिपुजनाची न
तुस्वामितैसानव्हें भृत्यकामी वराअल्पकालागिमागेनकामी २९ म्हण
सीमागचिकांकमळावरा त्वरीतदेतरियाअमळावरा किमपिहीउपजे नि
चकामना करीअसेविधिच्याजनकामना ३० मनीउल्हवेजेधबांकांमका
ही तयातेहरितेविलज्यादीकांही मनश्रांपणसर्वेंद्रीयाकष्टभारी जळाला
करिकांमहाकेंळभारी ३१ पुरुषकांममनातियतोत्यजि सुखअपारतया
मगनित्यजि वरिविदेशिलशिअजिदोकरी नउपजेमनिकांमअसेंकरी
३२ प्रल्हादशब्दें हरीतुष्टलाहो त्यावागपेंहाचियथष्टदाहो लक्ष्मिपतिचे
मनजोहरीतो बोलेअसात्यासवदेहरीतो ३३ किंबोलहासत्यनअन्यथा
रे सत्यत्कीचिंतिजनअन्यथारे जयासीकांहीचनपाहीजेतें त्याचेअसेंम्या
मनपाहिजेते ३४ ऐसेंअसोनिजिससिंधुचयाचपाळि पाळीस्वभक्तमिफळ

" Joint project of The Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

नृह०
१२

(13)

हेतुसीयाकृपाळि पाळीतुसीम्हणुनिसर्ववसुंधराया रायातुसीरतरयो
ग्यनव्हें धराया ३५ येकाहातरचौकड्याकळीकृतत्रेतायुगाद्वापरी हेमन्व
तरकाळ होयरतुके । जो होय याउपरी प्रल्हादारतुकियुगेंअधिकहीकाहींतु
झासासनी पृथ्विसर्वअसोम्हणेनरहरीरीबैससींहासनी ३६ त्यामाजिमा
सीस्मरहेकृपाळी पापुविद्यापातकपुण्ययाकी उद्विग्नदुःखिनसुखीस्पृहा
ही ऐसेंअसावें अतिनिस्पृहा हे ३७ स्पृहाद्वपत्यागेंअसुखसुखहीभो
गभलता वताप्रारब्धाचीअसिच हरीतोरिकुशळता वरेप्रल्हादातें हरीकु
शळभाग्यासवजगा जगामध्येंअसतुत्रिसकळमभ्दक्तमजगा ३८ जडे
सख्योद्व पाकपटपटतंतुसमजगा जगामध्येपाहेपरिसुमनहारामभज
गा जगायायालोकिंभजनगुणगातोसततरे तरियाचेपाइंजनभवनदी
पारउतरे ३९ प्रपंचाच्यात्रासेवनिवसतिकिंमोन्यधरिति रितित्याचीश्रे

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

13A

दिक्षयभवभयाचानकरीति ह्रत्नियागोष्टीचेबुधअसतिकींविष्णुंभजनि
जनिज्ञाणावेतेरविहरितिअज्ञानरजनि ४० देभुक्तिहेभक्तिहीभक्त
राया देभुक्तिहीअन्यजनावराया प्रल्हादमांथांधरिजासनातें अंगीक
रीतातन्हपासनाते ४१ स्वपीनयासीनहोअधमागति म्हणुनियांदिनदि
शिम्हमागति हरिम्हणेंशिशुन्यासअसाअसें सुगतिपावतिपातकिहीअ
सें ४२ येकविसनिजपुर्वजसारे उद्धरीसुतविताजसारे सक्रीयाकरि
तयापितयाची म्यातनुचीरचीयापितयाची ४३ येरितिनिजकृपाअवलो
का दाखउनिअपुनर्भवलोका आपहरीतलोकतराया गेविलेभवन
दीउतराया ४४ भुक्तिमुक्तीअसीदाखविभक्ता वांमनेंमनतयाअसिभ
क्ता अर्पितांकरुनिअर्पणसारे पाहतोन्हहरीदर्पणसारे ४५ न्हहरी
योरलाहानहीदर्पण प्रभुतयातकरीस्वसमर्पण स्तुतियांतचरीत्रसम

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

न्टह० स्तकी जनधरितरिझुष्पविमस्तकी ४६ बोलतांकरुनीदर्पणबोला २७
१३ ग्रंथहान्टहरीदर्पणबोला वामनिजगद्दिमाधवदावी ग्रंथरितिहिअ
सीचवदावी १४७ इतिवामनकृतेन्टहरिदर्पणसमाप्त

(15)

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com